

Bemærkninger til forslaget

For en større del af de over 1.600 afviste asylansøgere, som aktuelt er i udsendelsesposition i Danmark, gælder, at de ikke bliver tvangshjemsendt, fordi Danmark overholder den internationale aftale om kun at tvangshjemsende afviste asylansøgere, som hjemlandet indvilliger i at modtage. Det betyder imidlertid ikke, at Danmark ikke forsøger at presse de afviste asylansøgere til at udrejse. Midlerne til at presse de afviste asylansøgere til at udrejse er de såkaldt motivationsfremmende foranstaltninger og udsigten til en tilværelse i et asylcenter med meget begrænsede udfoldelsesmuligheder.

Formålet og håbet med de motivationsfremmende foranstaltninger er, at de mennesker, som ikke har krav på asyl, men som ikke kan tvangsudsendes, selv vil erkende, at der ikke længere er noget formål med at blive i Danmark. Problemet ved denne strategi er, at der i dag findes en stor gruppe afviste asylansøgere, som trods det, at de har fået afslag på asyl, og trods de motivationsfremmende foranstaltninger fortsat vurderer, at en tilværelse i de danske asylcentre er at foretrække frem for at vende tilbage til hjemlandet.

En stor andel af denne gruppe er de afviste asylansøgere fra Irak. Denne gruppe, som er på ca. 600 mennesker, vurderer uanset de forskellige danske forsøg på at motivere dem til at rejse hjem – at tilværelsen i de danske asylcentre er at foretrække frem for den meget usikre tilværelse i Irak. Samme forhold gør sig gældende for bl.a. romaer og serbere fra Kosovo. For de afviste asylansøgere fra Irak gælder, at de får opbakning fra FN (UNHCR) i, at det, selv om de ikke har krav på asyl, endnu ikke er sikkert at rejse hjem. FN (UNHCR) bakker altså op om, at der i særlige tilfælde kan være behov for at skelne mellem asylretlig beskyttelse og en mindre væsentlig beskyttelse, som dog sikrer tålelige livsvilkår, indtil forholdene i hjemlandet ændres således, at enten tvangshjemsendelse bliver mulig, eller at de relevante internationale organer (som UNHCR) vurderer, at hjemrejse er sikkert, og at motivationsfremmende foranstaltninger derfor er at anbefale.

Om behovet for at begrænse brugen af motivationsfremmende foranstaltninger

FN's Flygtningehøjkommissariat – UNHCR – har medlemslandenes mandat til at lede og koordinere det internationale flygtningearbejde. Det er UNHCR's udgangspunkt, at flygtninge uden permanent opholdstilladelse skal hjemsendes, når forholdene i hjemlandet tillader det. I forbindelse med hjemsendelse af afviste asylansøgere accepterer UNHCR brugen af såvel tvang som positive og negative motivationsfremmende midler. UNHCR udsender imidlertid grundige vejledninger (f.eks. UNHCR Advisory Regarding the Return of Iraqis) om, hvornår forholdene i et givet hjemland tillader, at medlemslandene kan anvende henholdsvis tvangshjemsendelser, negative motivationsfremmende foranstaltninger og positive motivationsfremmende foranstaltninger, og hvornår der er behov for, at medlemslande giver afviste asylansøgere midlertidig beskyttelse uden at pålægge dem motivationsfremmende foranstaltninger af nogen art. Den danske regering følger desværre ikke disse anbefalinger i dag.

De afviste irakiske asylansøgers situation i Danmark i dag illustrerer behovet for ikke blot at overholde den internationale aftale om ikke at tvangshjemsende til uvished, men også at begrænse brugen af motivationsfremmende foranstaltninger. UNHCR's aktuelle anbefalinger for alle andre dele af Irak end de tre nordlige kurdiske provinser er, at man ikke tvangshjemsender dertil, og at man hverken bruger positive eller negative motivationsfremmende foranstaltninger overfor de afviste asylansøgere, men i stedet yder de afviste asylansøgere en form for midlertidig beskyttelse. For de tre nordlige kurdiske provinser lyder UNHCR's aktuelle anbefalinger, at man kun motiverer afviste asylansøgere, der har deres hjem og netværk i disse provinser, til at rejse dertil, idet strømme af hjemrejste flygtninge uden nogen tilknytning vil destabilisere området.

Ikke desto mindre anvender Danmark motivationsfremmende foranstaltninger overfor alle afviste irake-